

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 „

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslani, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inzeratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Boj za slovenske šole v Trstu.

Včeraj je bila odposlana na ces. kr. upravno sodišče na Dunaju obširno utemeljena po dr. Gregorinu sestavljena pritožba proti odločbi e. k. ministerstva za bogočestje in uk, s katero so bile v zadnji administrativni instanci odbite prošnje Josipa Vodopivca, Antona Kljuna, Ivana Besednjaka in Jakoba Perhava in sodrugov za ustanovljenje slovenskih ljudskih šol v središču mesta tržaškega. Naše čitatelje bodo gotovo zanimali nekateri glavni podatki, iz katerih lahko razvidijo, kako hitro se rešujejo take naše prošnje!

Kakor prva, je bila v tem postopanju uložena prošnja Josipa Vodopivca in sicer dne 26. novembra 1889. leta. Tej so sledile v razdobju od omenjenega dne do septembra 1902 po redu prošnje gori omenjenih.

Na te štiri prošnje, ki so se o zaslišanju gori omenjenih zastopnikov prositeljev dne 16. in 18. februarja 1894 združile v eno prošnjo in v zahtevo, da se ustanovi ena šola v središču mesta, po možnosti v bližini lesnega trga, izdana je bila prva rešitev namestništva dne 23. maja 1894 št. 19325 in dostavljena zastopnikom prosilcev dne 9. julija istega leta.

Ta rešitev, priznavši zakonito število slovenskih otrok, je odklonila prošnjo bistveno iz razloga, ker šole v Rojnu in Barkovljah spadajo k X. rojanskemu mestnemu okraju, šola na Vrdeli k IX. Sv. Irvanskemu mestnemu okraju in šola na Katunari k VI. mestnemu okraju (Farneto) (mesto tržaško z okolico) je namreč v administrativne svrhe razdeljeno v 15 takozvanih mestnih okrajev, h katerim spadajo tudi gori imenovani, in dva kmečka okraja (zgornje okolice) tako, da imajo Slovenci v mestu (!) samem 4 slovenske ljudske šole. Nadalje je bila odbita zahteva iz razloga, ker da mesto z okolico tvori eno samo šolsko občino, v kateri se nahajajo štiri slovenske ljudske šole, in sicer v Barkovljah, v Rojnu, Vrdeli in Škednju, katere niso od nobene točke mesta oddaljene štiri kilometre.

V rekurzu proti tej odločbi, uloženi 7. avgusta 1894 se je bistveno naglašalo, da je tržaška občina faktično razdeljena v dva šolska okraja (mestni in okoličanski) z različno šolsko organizacijo, po kateri obstoji v mestu 8-letna redna šolska dolžnost, v okolici pa le 6-letna redna šolska dolžnost z dvema nedeljskima kmetijskima nadaljevalnima tečajema, vsled česar mestni slovenski otroci ne morejo zabavati v okoličanske šole, organizirane v prvi vrsti

za potrebe kmetijskega prebivalstva, in se zamore trditi, da za mestne slovenske otroke ni primerne šole ne v mestu ne v okolici, ne gledé na to, da v okoličanskih šolah niti prostora ni za vse otroke, ki bi po zakonu morali pohajati šolo.

Na vsak način pa (tako se je izvajalo v rekurzu) se v tem slučaju, ker Trstu manjka deželni šolski zakon, ni smeti ozirati na določbo § 59 drž. šolsk. zakona, ki govori o daljavi 4 kilometrov, ampak se ima ozirati na ustanove politične ustave (prejšnji šolski zakon), po kateri se ima občno šolo ustanoviti povsod tam, kjer se v okrožju pol ure nahaja 100 otrok, dolžnih pohajati šolo, a to tudi za manjšo oddaljenost, ako zahtevajo to posebne razmere, t. j., ako dohod do šole otežujejo lega, hribovi, jarki, reke, močvirje, sneževje in deževje.

V Trstu, tako je nadalje naglašal rekurz, pa obstoje take posebne razmere, ako se pomisli, da je to svetovno mesto z velikanskim trgovskim prometom in z abnormno temperaturo (po zimi huda burja, dostikrat z dežjem in snegom).

Temu rekurzu je e. k. ministerstvo z odločbo od 23. avgusta 1895 št. 23523 ex 94 ugodilo v toliko, da je prvo odločbo namestništva uničilo radi pomanjkljivega postopanja. Ministerstvo je v tej odločbi vsprejelo stališče omenjenega rekursa v toliko, da je izrazilo, da se ni smeti ozirati na določbo § 59 drž. šolsk. zak., marveč na one gori navedene politične ustave, valed česar se je postaviti na stališče potrebe pouka slovenskega prebivalstva v Trstu.

Na podlagi te načelne odločbe ministerstva je e. k. namestništvo naložilo magistratu nova poizvedovanja, na podlagi katerih je z odločbo od dne 2. maja 1899 št. 345899/VII, torej po nadaljnjih 5 letih, zopet odbilo zahtevo prosilcev z motivacijo, da so šole v Rojnu, Vrdeli in Škednju manje nego 4 kilometre oddaljene od periferije mesta, kjer bivajo večinoma Slovenci, da torej razmere tržaških Slovencev v šolskem oziru niso nič bolj neugodne, nego v drugih deželah, vsled česar potreba pouka slovenskih otrok v Trstu ne zahteva ustanovitve slovenskih šol v mestu tržaškem, najmanj pa v središču istega.

Proti tej drugi odločbi namestništva, katero je, vključno jasnemu nalogu ministerstva, ostalo na svojem prvotnem stališču ter merilo potrebo slovenskih šol še vedno na kilometre, uložil se je dne 7. junija 1899 rekurz na ministerstvo, katero je po triletnem premišljevanju v očigled velikemu manifestacijskemu shodu tržaških Slovencev izdalo odločbo, datirano 29. avgusta t. l. št. 27102,

njegovih misli in občutkov, vendar ni popolnoma nič odjenjal v svoji udanosti in privrženosti napram narodni stvari. Ves v plamenu, ljubezenskega žara in ljubezenskih želj, je vendar deloval dalje isto tako, kakor prej. Nasprotno, kakor da mu je misel in želja po krasni devotki dajala še več moči in odločnosti v narodni stvari, proti kateri so že bili vstali sovražniki in za katero so morali že odločno in požrtvovalno delovati. Že sta Anton Josipovič in grof Nepomuk Erdedi razvilu madjarsko zastavo, že je ta dvojica na ogrskem saboru govorila madjarski in glasno in jasno prepovedovala, da se mora stara kraljevina Hrvatska utopiti v kraljevini Ogrske, — že so javno zahtevali, naj se šole magjarijo. Naravno, da so se ilirski rodoljubi morali najodločnejše protiviti in živo delovati proti tej struji. Belović ni bil zadnji. Tako je on prehodil milje in milje na dan, da je deloval za ilirsko idejo in da jo čuva in brani, a zvečer se je vrnil v Zagreb, da je videl svojo Štefanijo. Ako je došel prekasno,

s katero je na naše veliko začudenje odstopilo od svojih prejšnjih nazorov ter v par besedah potrdilo drugo odločbo e. k. namestništva iz razlogov iste (odločbe), skoravno se je nam malo prej zatrdilo iz verodostojnega vira, da je naučno ministerstvo našemu utoku ugodilo. A iz istotako verodostojnega vira smo kasneje doznali, da je moral referent svojo ugodno rešitev premeniti na našo škodo in to vsled izrecnega naloga našega prijatelja, ministerskega predsednika Koerberja, kateri je našo šolo kakor politično koncesijo porinil v nikdar sito žrelo naših ljubih Italijanov: v smislu tajne določbe v pogodbi mej Avstro-Ogrsko in Italijo, s katero se je avstrijska vlada obvezala, da bo v primorskih pokrajinah povspesovala nadvladje italijanske manjšine nad slovensko večino, o kateri tajni določbi sta interpelirala poslance Biankini in Spinčić in katero interpelacijo smo objavili v včerajšnji številki našega lista.

Proti tej odločbi naučnega ministerstva odposlala se je, kakor smo omenili uvodom, pritožba na visoko e. k. upravno sodišče, pred katero je priromala ravno na 13. obletnico prošnje Josipa Vodopivca, katera je bila uložena 26. novembra 1889, kakor smo gori omenili.

Da ne bo nespornost, omenjamo, da je že 22. decembra leta 1884 1429 starišev uložilo prvo prošnjo za slovenske šole v Trstu, katera prošnja pa je bila končno odklonjena z razsodbo e. k. upravnega sodišča od dne 13. februarja 1888 št. 542 radi pomanjkanja legitimacije od strani političnega društva „Edinost“, skoravno je bila prošnja soprodpisana od 1429 slovenskih starišev, ki so pooblastili to društvo, da v njih imenu izvede stvar.

Iz te slike naših bojov za slovenske šole, katero smo tu podali v večem spominu, izhaja, da so upravne oblasti in e. k. upravno sodišče rabile 4 leta, 4 mesece in 22 dni, da so odklonile našo prvo prošnjo za slovenske šole, dočim so se z našimi drugimi takimi prošnjami samo upravne oblasti (brez e. k. upravnega sodišča) bavile celih 13 let, po katerih smo srečno dospeli do praga upravnega sodišča, od katerega pričakujemo definitivno rešitev tega kulturnega vprašanja. Pa naj še kdo poreče, da ne živimo v pravni in kulturni državi, ali pa da se naše oblasti ne bavijo temeljito (preko 18 let!) s tem vprašanjem!

No, kljubu vsem tem oviram od strani Italijanov in vlade ne smemo obupavati, ne smemo odložiti orožja, ampak trdno moramo stati na braniku naših narodnih pravic in kulturnih koristi, spominjaje se latinskega

šel je pod okno in zapel za lahko noč: »Oj Košutko crnooka!«

Baš to njegovo delovanje za ilirsko stvar je bil razlog, da se ni še javno zaročil, ter da niso določili še poroke. Kajti dekličini stariši in devotki, pa tudi on, so bili že na čistem. A on je postavljaj domovino nad sebe in svoje želje, in devotki je rekel, da mora še čakati. Štefanija je bila seveda spoznamljena.

Roditelji so to odobrvali, ker se jim je hčerka zdela še premlada, da bi jo takoj oddali. Tako stili prešli dve leti, dve srečni — bajno sladki leti. Še tedaj, ko mi je gospa Štefanija po tolikih letih pripovedovala o tej svoji sreči, sijala je vsa od blaženosti, a velika njena tuga kakor da je brez sledu odnehala. In res, ilirski dnevi so morali biti sami po sebi za svoje sodobnike neizrečeno dražestni. Skoro vse je bilo ena sama pesem, — nad vsem pa je svitala rujna zora nade in ljubezni. A ko je v tako divnej sredini za dvoje src vzklikla ljubezen in iz dveh duš

reka: »Vigilantibus jura!« (Bedečim pravice!) Končno mora zmagati naša pravična stvar! Na nas je, da se skazemo vredne cilja, kateri hočemo doseči in za kateri se nam je boriti do — zmage!

Politični pregled.

V Trstu, 27. novembra 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Odeček, ki se je bavil z vladno predlogo, tičejo se podpor bedo trpečim krajem, je vsprejel tozadevno vladno zahtevo glede kredita 3.900.000 kron. — Nekateri poslanci so izražali željo, da bi se ta kredit še povečal, na kar je vladni zastopnik, sekojski načelnik vitez Roza pojašnjeval, da je zahtevani kredit zadosten za izdatno podporo v nujnih potrebah. Sicer pa da bo vlada skrbela, da se ta kredit v slučaju potrebe ustavnim pottom poveča.

Zbornica je po daljši razpravi priznala nujne predloge glede krčmarske in gostilniške obrti in je vsprejela predlog poslanca Weisskirchnerja, naj se te predloge izroče obrtnemu odseku z nalogom, da mora o njih poročati tekom štirih tednov.

Tekom razprave izjavil je trgovinski minister baron Call, da se omejenju prodajanja žganih pijač na drobno pojasni tekom razprave o zakonskem načrtu glede pijačevanja. O vprašanju omejenja razprodaje piva v steklenicah in trgovine z vinom določi vlada svoje stališče še-le potem, ko se o tem vprašanju izrečejo trgovske in obrtne zbornice. Vprašanje o zahtevanju vsposobljenosti za izvrševanje krčmarske in gostilniške obrti uredi se po novi k obrtnemu zakonu, katera novela se sedaj pripravlja: ista novela uredi tudi vprašanje o razširjenju pravic obligatnih zadrug. Predložitev novele v zbornici izvrši se takoj, čim dopolnjejo trgovinske in obrtne zbornice svoje sodbje.

Med došliimi spisi včerajšnje seje nahaja se nujni predlog Mladočehov, v katerem se zahteva predložitev vojnega zakona, ki bi uvedel dveletno vojaško službo in olajšanja te službe za one sinove srednjega stanu, ki so potrebni za delo, posebno pa za sinove malih kmetovalcev.

Parlamentarne vesti. Ustavni odsek poslanske zbornice imel je včeraj sejo, v kateri se je vršila razprava glede spolnjenja imunitetne pravice. — Posl. dr. Bareuther je utemeljeval sledeči predlog: Nobenega člana državnega zbora se tekom volilne dobe (od sklicanja državnega zbora do časa, določenega v § 18. zakona od 21. dec.

nastala ena duša, — kaka slast, kako razkošje, kako blaženstvo je moralo biti za njiju! Ne morem se odločiti, da bi ponavljal starkine besede, ali da bi se naslanjal na njena pisma, ker sem uverjen, da ne bi mogel zadeti one moči, ter pravo in verno izreči in opisati žar in istino tega blaženstva in te sreče, — veličine te ljubezni.

Neke jeseni je bila Štefanija na posestvu svoje tetke, poročene z nekim vlasteli nem v Posavju. Njen zaročnik je prihajal vsak večer k njej, tudi če je bil izmučen od dnevnega dela. A večkrat so prihajali žnjim tudi njegovi somišljeniki, da so peli Lisinskega, Livadovičeve in Rusanove naprave dolgo v noč za slavo domovini in narodu — in za Ljubezen Štefanijino in Ivanovo. Sam Vraz, Bogović in Nemčić so peli ode na te ljubezen in Štefanija je čuvala te pesmi med Ivanovimi pismi v svoji skatli kakor največje svetinjo.

(Pride še.)

PODLISTEK

Ilirska romanca.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski — prevedel F. Radi.

Od tega dne je bil Belović vsak dan v hiši. Obe mladi bitji sta si dolgo skrivali ljubezen, a to veliko ljubezen pred drugimi skrivati nista umela, niti nista mogla. Kmalu so zvedeli stariši in prijatelji zanjo, in vsi so se tega veselili. Belović je bil res vreden take ljubezni. Krasila ga je velika izobrazba, velike duševne sposobnosti in plemenito srce. Njegovi prijatelji, tudi starejši nego on, so gledali in videli v njem svojega prvaka. A narodni prvoboritelji, kakor Gaj, Drasković, Bogović in drugi, so smatrali mladeniča sebi enakim. A bil je tudi res ves navdušen za rodoljubne želje in ilirske misli. Večkrat ni za drugo živel in ni o drugem mislil, nego bi o sreči in slobodi domovine in svojega naroda. Kosi ga je osvojila njegova velika ljubezen k Štefaniji, katera se je polastila skoro vsch

1867. drž. zak. št. 141 državnemu zastopstvu), ali, v slučaju razpuščenja zbornice, do razpuščenja, ne sme zapreti ali ga kazensko preganjati, ako ne privoli v to zbornica, razun slučaj, da so ga zalotili na činu. Ako zbornica zahteva, mora se preiskovanje, kazni ali zapor radi dolgov odložiti do konca volilne dobe.

Po zaključanju splošne razprave odklonil je odsek Barentherjev in vsprejel pododsekov predlog.

Podrobne razprave se je udeležil tudi posl. dr. Ferjančič in zahteval, naj bi se člen 1. po spremembi § 8. raztegnil tudi na delegacijo in na deželne zbornice.

O položaju. Dunajski zaupnik »Politike« podaja v svoji zadnji situacijski sliki nekoliko pripomb, ki ostro označujejo namene vlade Koerberjeve in ki delajo umevno sicer čudno-nosilantno vedenje g. Koerberja v teh dobah akutne krize. Opomini, ki jih prinaša praški list, naj bi ne ostali brez uvaževanja tam, kamor so naslovljeni. Zbornica bo imela seje do 19. decembra — še kakih 15 sej. Rešiti pa je 67 nujnih predlogov. Posla torej dovolj za zbornico do Božiča in tudi v slučaju, da pride do sporazumljenja med Čehi in Nemci. Kajti čas bo prekratek, da bi je mogli finalizirati; z druge strani pa Čehi ne mislijo odpreti poti do dnevnega reda, dokler jim ne bo zagotovljen notranji uradni jezik.

Nezmožnost parlamenta za delo je torej dokazana, a g. Koerber ne gane ni z mazinem, da bi odstranil oviro tej nedelavnosti. Nič nima proti temu, da so seje zbornice zabasane z nujnimi predlogi! G. Koerber hoče ohraniti parlament v nedelavnosti in nepomembnosti, da bo mogel vladati po svoji volji, eventualno s pomočjo § 14 in ob patronanci drž. zbora. Stranke pa molče k temu, da se tako postopa žujimi! Da se nemške skupine — pravi zaupnik v »Politiki« — tudi v tem identificirajo s Koerberjem, to je umevno, ker vedo, da vlada ostane njihov izvrševalni organ. Ali da se Poljaki, konservativno češko plemstvo, katoliški centrum, Jugoslovani, krščanski socijalisti in socijalni demokratje kažejo tako potrpežljive nasproti vladi, to pa je neumevno! Situacijska slika v praškem listu pravi: g. Koerber porablja vsako priliko, da meče na parlament odgovornost za brezupnost političnih odnošajev. Češki poslanci ne ostajajo nikdar dolžni odgovora na oholost Koerberjevo nasproti parlamentu. Ali druge stranke molčijo...!

Glasom poročila v dunajskih listih je odbor nemških poslancev iz Češke včeraj dovršil svoje delo in se nemški klubi snidejo koncem tedna, da vzamejo na znanje odborne predloge. Nemški elaborat se priobči potem češkim poslancom in od odgovora teh posledajih bo odvisno, da-li se skliče pravna konferenca. Če pride do te konference, se ista snide takoj.

»Slovanska zveza«. Zdise, da je naš uvodni članek o minolega ponedeljka pod gornjim naslovom zadel v živo. To moramo soditi po razdraženosti v tonu, s katerim reagira »Slovenec«, ki se menda čuti poklicano glasilo te zveze.

Temu primerna so tudi njegova izvajanja. — V vsem odgovoru ni nikake stvarnosti, pač pa vrhunec napačnosti njegove polemike v tem, da se zaganja v »finem« ljubljanskem tonu v — osebe izvestnih slovenskih novinarjev.

»Slovenec« izjavlja, da popolnoma zaupa poslancem od stranke v domovini. S tem, da »Slovenec« zaupa poslancem, zaupa — sebi! A mi smo ravno na notorično razmerje med poslanci in stranko v domovini — ki že radi svojega vrhnega voditelja ne sme biti slovaška — oprli svoj skepticizem ter izrekli svoje mnenje, da za pravo slovansko politiko bi trebalo, da se državni poslanci odtegnejo uplivom domačih preprirov ter da nad korist stranke stavijo vedno in vedno korist celokupnega slovanskega naroda. To smo storili, ker toliko in nič manje iskrenosti in odkritosti v izražanju svojih nazorov nalaga dolžnost vsakemu narodnemu glasilu.

Tržaško vprašanje. Poglavlje je zanimivo in zaslučuje, da se povrnemo k njemu. Zanimivo, ali še danes nerazumljeno tudi od onih, ki morda dobro mislijo in o katerih govori vsaj videz, da se trudijo, da bi je proučili in je doveli do saniranja. Izgled ta-

cega poskusa ali zaleta smo dobili s člankom v »Reichswehr« o tržaških političnih razmerah, s katerim smo se bavili včeraj. V tem članku se predstavlja tip tistih ljudi, ki bi hoteli prati naš tržaški kozuh, a ne da bi ga hoteli zmočiti; tistih ljudi, ki hočejo odpraviti bolezen s tem, da bi zdravili posledke bolezni, oziroma spremljajoče jo pojave, mesto da bi se lotili tam, od koder izhaja bolezen: mesto da bi odpravljali vzroke. Zdravila, ki jih rabijo zdravniki proti pojavom, ki niso bolezen sama, ampak le spremljevalci bolezni, pač pa poostrejujejo bolečine — taka zdravila le lajšajo trpljenje, ali ne odpravljajo bolezni.

Naše javno in politično življenje je zastrupljeno, je bolno. Napete narodnostne razmere, na eni strani objestnost, ki ne pozna nobenih mej več in nobenih ozirov, ki ne pozna več ni pisanih zakonov, ni zakonov morale, ki smatra sebi vse dovoljeno in ne dovoljuje drugim ničesar; na drugi strani naravna posledica taki objestnosti: ogorčenje in ozlovoljenost in obupavanje na moči pravice, kar uničuje tisti element, ki podaja državi več varnost nego vsi kanoni, tisto dobro dispozicijo državljanov do države, s katero se je doslej slovanski del prebivalstva vsikdar odlikoval; v jednom delu prebivalstva vedro manje zavedanja o pripadnosti k tej monarhiji, in naraščanje vere v »odrešenje«, slabenje državne misli; in slednjič tudi po »Reichswehr« ožigosano občinsko gospodarstvo: vse to so le spremljevalci bolezni, ki izvirajo iz političnega sistema!

Ta sistem treba odpraviti! To je conditio sine qua non! Ali to spoznanje le noče prodreti, kakor priča tudi članek v »Reichswehr«. Sistem se mora spremeniti v tem smislu, da bo zgrajen na podstavi resničnih, faktičnih odnošajev, da bo puščal prihajati do primerne veljave vse žive sile, delujoče v organizmu dežele, mesto da — kakor se je godilo doslej in se godi tudi še sedaj — z vsem aparatom, umetno in z nasiljem vzdržuje gospodstvo ene narodnosti in v ta namen tišči ob tla drugo narodnost! Iz članka v »Reichswehr« pa izhaja, da pisec, oziroma oni, katerim v prilog je pisal, bi hoteli odpraviti le namestnika grofa Goessa ter mu dati naslednika, ki bi morda malce polasal naš komunalni administrativni sistem, a bi lepo puščal dalje živeti roditelja in reditelja temu komunalnemu razposajencu — glavnega kriveca: naš politični vladni sistem, istotako, kakor ga pušča grof Goessa. Ves vladni sistem od nekdanj že in tudi sedanj Goessov sistem je zgrajen — kričeče šolsko vprašanje je najboljši dokaz za to — na premisi, da ima Trst svojo narodnost! Italijansko seveda! To isto pa pravi isti članek v »Reichswehr«, ki meče kamenje na upravo grofa Goessa: tudi on pravi, da prebivalstvo Trsta je vsikdar pripravljeno — braniti svojo narodnost. Katero narodnost? Članek v »Reichswehr« naj le skuša odgovoriti na to vprašanje in videl bo, kako zaloti samega sebe na tisti veliki laži, na kateri je zasnovan ves vladni sistem in iz katerega rastejo z neizprosno konsekvenco vsi tisti politični odnošaji, katere obsoja članek v »Reichswehr« sam. Vse zlo izvira iz dejstva, da je sistem zgrajen na lažnjivi premisi, da ima Trst »svojo narodnost«, mej tem ko je resnica edino ta, da je avtohtono prebivalstvo Trsta dvojne narodnosti: italijanske in slovenske! Tej resnici primerno bi moral biti prikrojen vladni sistem, in v vseh svojih odredbah bi moral isti kazati, da obe narodnosti smatra — ravno zato, ker sti obe avtohtoni — enakopravnimi. Dokler pa bodo odločilni krogi vzdrževali sistem, ki je v poziciji proti resnici, proti faktičnim odnošajem države dokler bodo hoteli vzdržati umetne odnošaje, dotlej bo ta njih sistem že po naravi porajal gospodstvo klik in megalomanijo oligarhije, katero bo moral tolerirati in respektirati sleherni namestnik, kakor jo tolerira in respektira tudi grof Goessa.

Mi nismo zaljubljeni v grofa Goessa in Bog nam je priča, da nam ne bi bila težka ločitev od njega. Ali, ako naj bi kdo drugi imel le to nalogo, da malce šikanira naše komunalne veličine, sicer pa še nadalje varuje »narodnost Trsta«, torej skrbi za kontinuiteto nesrečnega vladnega sistema — potem moramo povedati, da ostajamo ledeno hladni nasproti vsem prizadevanjem v ta namen, da bi kdo drugi stopil na mesto grofa Goessa.

Potovanje Chamberlainovo v južno Afriko. Predvčeršnjim je angleški mini-

ster za kolonije, Chamberlain, odpotoval iz Londona, da nastopi svoje potovanje v južno afriški bivši republiki. Sode po ovacijah, ki so mu jih prirejali v Londonu od prvih državnih dostojanstvenikov pa do širokih množic, pričakujejo Angleži velikih dobičkov od tega potovanja. Za ostali svet pa je veliko bolj zanimivo vprašanje, da-li bodo imeli nesrečni Buri kaj dobička od prihoda moža, ki je v prvi vrsti prinesel nadje vso grozno nesrečo — zgubo svobode in neodvisnosti.

Položaj na Portugalskem. Predvčeršnjim objavili smo brzojavko korespondenčnega urada, ki je suho in v par besedah naznanila, da je portugalska kraljica Amelija prevzela regentstvo. Prepričani smo, da je čitatelje ta lakonična vest istotako iznenadila, kakor nas. Kaj se je zgodilo na Portugalskem? Kako naj se razlaga prevzetje regentstva od strani kraljice, ko je portugalski kralj še vedno živ in zdrav? Isti je res že par tednov na Angležkem, ali, ako so doselej izhajali brez regentstva, mogli bi lahko potrpeti še toliko časa, dokler se povrne kralj!

To nepričakovano spremembo na Portugalskem možno je razlagati iz dejstva, da se je zadnje čase začela širiti tamkaj velika nezadovoljnost nasproti kralju, a ta nezadovoljnost je posebno močna med vojaštvom in častništvom. Zatrjuje se namreč, da je kralj sklenil z Anglijo tako pogodbo, ki je na izključno korist prestolu, a na škodo državi, da je torej izdal državo. Te dni se portugalski časopisi brezobzirno zaplenjajo, ako prinašajo komentarje o tem velevažnem dogodku.

Tržaške vesti.

Čudne zveze!! Te dni je vrhni poglavar italijanskih framasonov, torej odkritih in fanatičnih sovražnikov vere, postal podprednik zloglasnega italijanskega irredentičnega društva »Dante Alighieri«. Povdarjati je treba, da se to ni zgodilo slučajno, marveč, da je društvo »Dante Alighieri« vrhovnega poglavarja italijanskih framasonov, Nathana, izrecno naprosilo, naj prevzame podpredništvo. Vsemu svetu pa je znano, da irredentarsko in — kakor dokazuje ta slučaj — framasonsko društvo »Dante Alighieri« javno podpira in vzdržuje naše domače irredentarsko društvo »Lega nazionale« in slednjič tudi ni nikaka tajnost, da »Lega nazionale« podpira mlade italijanske duhovnike, katerim je naloga reformirati naše cerkve.

Sedaj nastaja jako koščljivo vprašanje: iz katerih namenov podpira »Lega«, ki je vzdrževana od framasonskega društva, mlade italijanske — duhovnike!?

»Razkrinkano unijatstvo«. Ljubljanski »Slovenec« je pozabil na vse dogodke, ki so se vršili zadnja leta v Trstu na cerkvenem polju. A pozabili jih niso tržaški Slovenci, ker čutijo na svojem telesu težke posledice one krivčne gonje, ki so jo proti njim uprizorili tržaški mladi italijanski reformatorji. Še mnogo prej, nego so bili sedanji slovenski duhovniki v Trstu in okolici, je bilo razburjenje med slovenskimi verniki in to razburjenje je bilo toliko, da so nekateri tudi prestopili na pravoslavje. Ko so pa v Trstu nastopili dobri slovenski duhovniki, se je razburjenje poglobilo in v Trstu je zavladal še precejšen mir, ker se je zahteval tržaškega slovenskega ljudstva vsaj deloma ustreglo v bratovščini sv. Cirila in Metodija in v slovenski Marijini družbi.

V Rojanu in v Riemnjah so povsem drugi vzoki, ki so prav dobro znani mero-dajnim ljubljanskim krogom, zato je nečuvana krivica, ki jo je storil ljubljanski »Slovenec« dobrim slovenskim duhovnikom in tudi nam s tem, da je vso odgovornost za žalostne dogodke v Rojanu in v Riemnjah zvrčal na nas in na nje. — Gospodje okoli »Slovenca« udarjajo po nedolžnih svojih slovenskih bratih, kakor da bi bili (gospodje okoli »Slovenca« namreč) v službi »Piccola« in naših mladih reformatorjev!!

Na krivične obtožbe proti g. Stembergerju je prinesel včerajšnji »Slovenec« popravek, h kateremu dostavlja zopet novo sumničenje, da je njemu še posebej znano, da je g. Stemberger pisal one članke. Čudno da ne prihaja z dokazi?! Sklicuje se zvito na tržaško javnost ter pravi, da je stvar v Trstu notorična. To ni res in je samo nepremišljeno sumničenje od strani »Slovenca«. Zato odbijamo z indignacijo »Slovenčev« žaljenja, ki naj kažejo naše uredništvo v luči neljalnosti in neiskrenosti. Pride dan, ki nam vsem pokaže, kakove so bile zveze

»Slovenčeve« gospode z našimi fanatičnimi reformatorji in koliko je kriv »Slovenec« na žalostnih tržaških cerkvenih razmerah!

Italijanska in slovanska humaniteta. Kakor znano so povodom razprave proti Škrku laški listi in — drugi činitelji očitali dru. Gregorinu nečlovekoljubje in brezsrčnost, ker je branil obtoženca v jeziku, ki je sicer edini, katerega umeje obtoženec, ali ga niso umeli porotniki. Vsi ti človekoljubi pa niso videli nič nečlovekoljubnega v tem, da so v toli težkem slučaju sodili ljudje, ki niso umeli ne obtoženca, ne priča, ne spisov...

Tako se umeva v Trstu humaniteta! Sedaj pa čujmo, kako jo celo v manje hudih slučajih umevajo drugod!

Dne 21. t. m. se je vršila pred porotnim sodiščem v Zadru razprava proti poštenemu uradniku Ljubomiru Zanghi-u radi raznih deliktov. Porotna klop se je sestavila iz samih Hrvatov. Ti so protestirali proti temu, da bi se razprava vršila v italijanskem jeziku, katerega oni ne umejo in bi torej ne mogli izreči pravoreka. Vsled te izjave je bila porotna klop razpuščena in nemudoma sestavljena nova!

Kje je torej odločeval princip humanitete: ali v Trstu ali v Zadru?!

Pojte v Italijo! Pišejo nam: V tukajšnjem lističu »Il Gazzettino« čitamo oster napad na drug tu izhajajoči laški list »Trieste«, češ, da ta zadnji vedno hvali avstrijsko svobodo. »Gazzettino« nekako zaničljivo prijema »Trieste«, ker ta vse preveč hvali avstrijske razmere! V dokaz, da je v Italiji mnogo boljše, nego tu v tej presneti Avstriji, navaja »Gazzettino« razna pomiloščenja, ki si v Italiji slede drugo za drugim ob vsaki veselji ali tudi žalostni priliki!

Mi ne bomo branili avstrijske svobodomiselnosti, ker je ta res pretesna, ali gospodirredentarijem, ki se čutijo tu preveč omejene v svojih nastopih, pa že moramo svetovati, naj si ti »revni« zatiranci pomagajo enostavno s tem, da poberejo svoja šila in kopita ter prestopijo avstrijsko mejo v smeri — proti Italiji — kjer vladajo: nebeška zadovoljnost, svoboda in obča — nezadovoljnost!

Ako govorimo resno, moramo povedati tržaškimi lahomom, da imajo v laški deželi vedno vse zapore polne raznih »poštenjakov« in to osobito v južnem delu laškega kraljestva, tako, da, ako bitu pa tem ne izpuščali teh »galantomov« — pod raznimi pretvezami, bi ne imeli prostora za novodošle »poštenjake«! Da je temu tako, priča, zraven drugih laških listov, tudi »Il Corriere della Sera« od dne 25. t. m., ki prinaša cele kolone tožeb na sicilijanska roparska društva, na takozvano mafijo in na južnoitalsko brigantstvo. Iz tega lista posnemamo, da je Italija še daleč za Avstrijo, kar se tiče ljudske morale in pa javne varnosti. V Siciliji in Kalabriji je še polno raznih roparjev (brigantov), ki brez prestanka ropajo in vznemirjajo ljudstvo — kar ga je poštenega in ki prizadevajo laški državi ogromnih žrtev, stroškov in — sramote!

V isti civilizirani Italiji se nshajajo — po zadržanju »Corriera« — grofi, baroni in sploh bogataši, ki materialno in moralno podpirajo brigantstvo — kar se v naši nesvobodni Avstriji že davno, davno ne dogaja več.

Da bodete torej svoji med svojimi — bo najboljše, da jo kar takoj popihate tja v blaženo deželo, za kar vam bo hvaležna Avstrija in mi Slovani še — bolj!

Za osnovo slovenske oziroma hrvatske porote na deželnem sodišču v Trstu je odposlala nadalje prošnjo na ministerstvo za pravosodje občina Sežana.

Nesreča na delu. 34 letni delavec Josip Godnik, iz ulice Concordia štev. 7. je padel včeraj na parniku »Austria« s krova v notranjost in se o tem težko ranil. Presekana mu je bila namreč jedna ušice, zlomljena nosna kost in je bil pobit še na drugih mestih na glavi ter po rokah in nogah. — Prenesli so ga v bolnišnico.

Čudni Lahi. Dne 25. t. m. spremili so v Rojanu trije bratje iz košanske župnije svojega umrlega brata k večnemu počitku.

Pogreb je bil v resnici prav pristojen. Bila je veteranska godba in mnogoštevilno spremljevalcev, med katerimi tudi prijatelji pokojnega.

Ves ta lepi sprevod pa je kvaril neki venec, na katerem je bil napis: D o l e n t i F r a t e l l i.

Vidite, gospod urednik, kako so »kuntšni« ti trije brkinski bratje! Pokojnega smo

v Rojano poznali za dobrega narodnjaka in je torej še bolj sramotno, da so mu njegovi slovenski bratje položili na krsto venec z laškim napisom.

Od vseh treh bratov ne zna niti jeden italijanski.

Žalosten opazovalec.

Podpirajmo se! Iz Rojana nam pišejo: Jako nas je razveselilo, ko ste v enjenem listu priporočali predstavo »Graničarjev«, ki se bo vršila prihodnjo nedeljo v barkovljanskem »Narodnem domu« in katere čisti dobiček je deloma namenjen za vzdrževanje prepotrebne slovenskega otroškega vrta na Greti.

Veseli nas nadalje, da se tudi širše občinstvo zanima za to predstavo. Kdor pride v nedeljo v Barkovlje, deležen bo krasnega umetniškega užitka, a poleg tega položi mal darček na oltar domovine.

Upoštevati treba namreč, da je rojanska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija sama prevzela vzdrževanje slovenskega otroškega vrta na Greti. — Sveta dolžnost vsakega mestnega in okoličanskega Slovenca je torej, da gre tej požitvalni podružnici kolikor mogoče na roko; to pa stori tem lažje, ako je dolžnost spojena s tako lepim umetniškim užitkom, kakor nas pričakuje prihodnjo nedeljo v Barkovljah.

Pred izpraševalno komisijo za obče ljudske šole v Gorici so napravile izpit učiteljske sposobnosti a) za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom gospi: Babnik Antonija, Bajc Marija (za slovenske šole z odliko), Bavdek Leopolda, Debeve Helena, Fajgel Cecilija, Fischer Marija (oboje z odliko), Gerželj Ana, S. Gornik Ambrozija, Klein Ana, S. Kopač Anzelma, Košir Valerija (italijanshina kakor predmet), Lavrenčič Klementina, Velepič Marica, Zevnik Terezija; b) za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom gospodičane: Copič Franja, Kavčič Ema, Makuc Elizabeta (nemščina kakor predmet), Perhavec Marija (nemščina kakor predmet), Podgornik Katarina, Zmerzikar Karolina (nemščina kakor predmet), Zupančič Karolina (nemščina kakor predmet); c) za ljudske šole z nemškim učnim jezikom gospi: Schwarzer Marija, Strudthoff Marija in pl. Wavra (z odliko).

× **Kanalsko grajščino** je kupil sin grofa Alfreda Coroninija, prof. Karol Coronini-Cronberg.

Tudi to je enakopravnost! Pišejo nam: Moj delavec mi je že večkrat pravil, kako se ga na poštenu uradu na stari mitnici (Barriera vecchia) vselej povprašuje, da-li zahteva slovensko potrdilo na pošiljatev se slovenskim naslovom. Dne 24. t. m. pa sem se nekoliko pred 4. uro predpoludne o tej stvari osebno prepričal.

Čemu se stavi taka vprašanja? Je-li morda pošteno ravnanje svojim podrejenim uradnikom naložilo, da morajo to vprašati? Ali ni že samo ob sebi umevno, da je za slovensko naslovljene pošiljatev izdajati slovenska potrdila? Zakaj se pa laškim strankam ne stavijo taka vprašanja? Ako se te nepristojnosti takoj ne odpravi, nastopimo bolj energično.

Trgovce.

Lopovi! Iz trgovskih krogov nam pišejo: Dne 24. t. m. bi imeli vsi tržaški trgovci na drobno (izvzemši le nekatere predmete) zapreti prodajalno ob 7. uri zvečer.

Ker se to ni zgodilo v polnem obsegu — nekoliko trgovcev je namreč držalo odprto do 8. ure je Vrhov listič lopovski imenom napadel vse te neposlušne trgovce. Lopovstvo pa je v tem, da je Nemea in enega Slovana opisal z vso natančnostjo, od kod in kedar da so prišli v Trst, a Lahe je le mimogrede okreal, ne da bi povedal od kod da so prišli v Trst!

Mi smo na strani onih, ki delajo na to, da se vse trgovine zapro ob 7. uri zvečer in nimamo nič proti temu, da se »puntarje« objavi z imeni, toda napada naj se vse na enak način, ker so vsi zaslužili enako obsojbo. Način uporabljen po Vrhovem glasilu pa imenujemo: nepošten — lopovski!

Vlovil se je. Sinoči okolo 11. ure je trojica opitih ljudi v neki narodni gostilni izživala ostale goste in ker so ti zadnji ostali mirni in ker niso hoteli dati povoda omejenim trojici za kak — energičen nastop, so omenjeni trije junaki, vedoč, da gostilničar ni doma, vstali in nalašč prekučeni mizo, pri kateri so pili, o čemer se je razbilo precej posode. — Ko so pa ti junaki šli proti vratom, ne da bi poravnali storjeno škodo, so ostali gosti zaustavili zadnjega

»junaka«, med tem ko je go-podinja poslala po redarje, ker zajeti ni hotel poravnati škode.

Med tem, ko je zajeti »junak« mirno čakal zvršetka — komedije, je prišel na vrata gostilne drugi od treh junakov in sicer oni, ki je organiziral ves ta nastop.

Dotičnik je s ključem v roki začel zopet izzivati, kar so mu prej imenovani gosti plačali s tem, da so ga razorožili in — potegnili tudi njega v lokal, kjer je mirno pričakal — redarja!

Redar je v »junaku« št. 2 takoj spoznal »svojega« človeka, ter ga uljudno povabil na redarstveno postajo! Ta neumna igra treh pijancev bi bila skočala tu — ako bi policiji poznali tišek ne bil v prisotnosti redarja izustil nevarnih groženj na adresu — kuharice, kar je neumneža spravilo pod ključ!

Morala tega je, da je slehernemu dovoljeno piti in se tudi — ako ima že ima to bolezen — opiti. Ni pa dovoljeno izzivati in delati škodo svojemu bližnjemu.

Požar v svobodni luki. Včeraj ob 2 in pol uri popoldne nastal je požar v svobodni luki in sicer v tretjem nadstropju zgradbe št. 26, kje ima svoje zaloge tvrdka Pariši. Unelo se je v oddelku za jute. Ko se je doznalo o požaru, priteklo je na lice mesta mnogo delavcev in ognjegasci iz postaje, ki je nastanjena v svobodni luki. Pričelo se je takoj jako intenzivno delati na gašenju in se je voda kar v potokih brizgala na gorečo maso; kmalu na to so dospeli tudi ognjegasci iz centralne postaje. Po dveurnem delu se je ogenj pogasil. Požar je uničil ali pokvaril kakih 300 do 400 bal jute. A tudi voda je napravila mnogo škode posebno v zalozah kave, ki se nabavljajo v spodnjih nadstropjih pod onim prostorom, kjer je bil požar.

Popravek. V Josipa Knafliča črtico »To noč...« v ponedeljkovi številki ste se vrnili dve tiskovni pomoti. V prvi koloni, tretja vrsta od zgoraj, mora namestu »edine meglene oblake« stati »dima meglene oblake«; v drugi koloni, zadnja vrsta, pa je mesto: »Novi! Novi!« čitati »Noril Noril«.

Dražbe premešnin. V petek, dne 28. nov. ob 10. uri predpoludne se bodo vsle saredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premešnin: v ulici Piccolomini št. 3, dve ogledali; v ulici Sette Fontane št. 679, hišna oprava; v ulici Fontana - št. 3, tri mizarske klopi; v ulici Piccolomini št. 8. III. n., hišna oprava; v ulici Ferriera št. 13, en pogon; v ulici Stadion št. 3, klopi, ura in ena podoba.

Vremenski vestnik. Včeraj: toploma ob 7. uri jutraj 39.0 ob 2. uri popoldne 6.3 C. — Tlakomer: ob 7. uri jutraj 761.8 — Danes plima ob 7.30 predp. in ob 8.17 pop.; oseka ob 1.33 predpoludne in ob 1.30 popoldne.

Društvene vesti

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija je dopisal g. Ivan Normali župnik v Brezovici 4 K.

Kakor nova udinja je pristopila gospica Ida Štoka in sicer s svoto 8 K.

O nabiranju letnine je darovala gospa Ema Goriup na Opčinah 2 K. — Vsem srčna hvala!

Blagajništvo.

Miklavžev večer. Opozorjamo sl. občinstvo, posebno pa častite gospe mamice, da priredi ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v nedeljo dne 7. decembra t. l. »Miklavžev večer« v društvenih prostorih pri sv. Ivanu. Na programu je igra, otroški prizorček in Miklavžev nastop. Začetek bo točno ob 4. uri pop.

Upamo da pride vsakdo, posebno oni, ki imajo pridne otroke, da jim prinese sv. Miklavž krasnih daril. Pa ne samo otrokom tudi za odrasle skrbi sv. Miklavž. Zato pridite gotovo vsi!

Za zavod sv. Nikolaja so darovali sledeči p. n. gg.: dr. Tuma v Gorici je pristopil zavodu sv. Nikolaja kakor ustanovnik ter nam je v ta namen poslal svoto 40 K; po 1 K Krušič Marija in Šuber Marija; Rajčević Fran, župnik v Grohovem 4 K, Leban Ignac nam je poslal 16 K, katero svoto je nabrala g. ca Slamič Karolina v Batujah, Peter Brumat 1 K, Soprai Josipa 5 K, Kostrančič Ivan, posestnik v Višnjevku 7 K, nabrale mladenke v zavodu med seboj

3 K. Županstvo Kreda 15 K, Točkan Janko Pulj 2 K, Velikonja Josip kurat 5 K, Rastislav Gošnjek, beneški Slovenec, kurat v Drenhi 5 K, Einspieler Andrej, župnik v Pliberku na Koroškem 5 K, Lucija Šerc 1 K, ženska podružnica v Prvačini 5 K, Normali, župnik v Brezovici 4 K. — Bog povrni stotero!

Blagajništvo.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Zaupni shod učiteljev.** Ajdovska podružnica učiteljskega društva za goriški okraj sklicuje zaupen shod učiteljev, ki se bo vršil dne 4. decembra ob 11. uri predpoludne v Ajdovščini.

Dnevni red: 1. Predsednikov nagovor. 2. O petletninah: poroča g. predsednik. 3. O prošnjah na deželni zbor glede zboljšanja učiteljskega stanja; poroča g. tov. Bajt Fr. 4. O načrtu zakona glede zboljšanja učiteljskega gmotnega stanja; poroča g. tov. Možina Anton.

Na shod so vabljeni poleg učiteljstva tudi slov. deželni poslanci, da pojasnijo stališče deželnega zbora o gornjih točkah.

Na obilno udeležbo uljudno vabi
o d b o r

»ajdovske podr. uč. društva za goriški okraj.«
V Sv. K r i ž u, dne 15. nov. 1902.

Tajnik:

Predsednik:

Fr. Mermolja.

Peter Medvešček.

× **Hrvatska banka v Dubrovniku.** Iz Dubrovnika nam pišejo, da je te dni zapričela tamkaj svoje delovanje novoustanovljena »Hrvatska vjersijska banka v Dubrovniku«. Delniška glavnica, ki je popolnoma uplačana, znaša sedaj 500.000 kron in se po potrebi poveča. Zavodu je namen podpirati trgovino, obrt, industrijo in gospodarstvo.

Vesti iz Kranjske.

* **Posojilnica v Ribnici** je darovala »Glasbeni matič« 200 K. Hvala na rodoljubnem činu!

* **Tifuz razsaja** v topničarski vojašnici v Ljubljani. Čudno pa je, da se bolezen pojavlja vedno v istem traktu in pri isti bateriji.

* **Raje s policajem, nego s soprogom.** Te dni se je pripeljala neka ženska se svojim možem iz kočevskega okraja v Ljubljano. Žena je umobolna. Na kolodvoru v Ljubljani je hotel mož gledat na peron, da-li ju kdo sorodnikov pričakuje? Ko pa se je vrnil, ni bilo več žene v kupeju. Nikjer je niso mogli najti in še le po daljšem iskanju jo je našel mož kakor je čepela pri nekem vagonu. Ali žena ni hotela iti z možem, pač pa se je rada pridružila policaju, kateremu je rekla, da gre žnjim, kamor hoče. Šla je s policajem na magistrat, od koder je ni mogel spraviti nikdo, tako, da je tam tudi prenočila. — Naslednjega dne je vendar šla z možem.

Vesti iz Štajerske.

— **Graška akademika podružnica »Sv. Cirila in Metodija«** si je na svojem občnem zboru dne 23. nov. t. l. izbrala za leto 1902—3 sledeči odbor:

1. Cand. iur. Ferdo Lesič predsednik, 2. cand. phil. Janko Masten, tajnik, 3. cand. iur. Stefan Rajh, blagajnik, 4. cand. iur. Klemens Vobič, odb. namestnik.

Razne vesti.

Dewetova knjiga o južnoafričanski vojni. Londonski listi poročajo, da se dne 1. decembra t. l. izda knjiga bivšega burskega generala Kristjana Deweta o južnoafričanski vojni. Dewet je svojo knjigo prodal založniku za 5000 funtov šterlingov. V Londonu se nestrno pričakuje obelodanjenje te knjige, ki pojasni marsikatero dogodek v južnoafričanski vojni, ki so do sedaj nerazumljivi.

Knjiga bo obsegala 500 strani in bo stala 13 frankov. Zatrjuje se, da se do 1. januarja prib. leta gotovo razproda vsa prva izdaja.

Istočasno z angleško izda se tudi nemška in holandska izdaja. Poleg teh izdaj pa se pripravlja tudi francoska in ruska izdaja.

Umazano vsenemško perilo. Iz Mostov brzojavljajo, da je sodišče posl. Schalka rešilo obtožbe radi žaljenja časti, storjenega z objavljenjem brošure: »Zakaj sem gospoda Karola Hermana Wolfa proglasil brezčastnim« in sicer valed tega, ker je stvar zastarela. — Ako bi bil Wolf pravočasno tožil Schalka, bil bi ta bržkone oproščen, saj je brošuro

pisal nalašč v ta namen, da izzove tožbo. Wolf je bil torej moralno prisiljen tožiti, a a ker tega ni storil pravočasno, dosegel je isti vspeh, kakor da bi ne bil sploh tožil in sicer ta, da bo ves svet še nadalje verjel Wolfovim nasprotnikom.

Književnost in umetnost.

»Ročni kažipot«, ki je obsegal došlej le Goriško in deloma Trst in Istro, bo obsegal za leto 1903 popolnoma točno tudi — Ljubljano, t. j. vse podatke o cerkvi in duhovščini, deželni vladi in podrejenih uradih vse dežele, o deželnem zboru in odboru s podrejenimi uradi, o mestnem zastopu, šolstvu (o srednjem v vsej deželi), o sodništvu v vsej deželi, odvetnikih, notarjih, zdravnikih itd., o družbah, denarnih in drugih zavodih, zavarovalnicah itd. ter trgovcih in obrtnikih po strokah.

Tudi o Trstu bo letos točnejše.

Za oglase je čas do konca tega meseca. Za tiste trgovce, ki reflektirajo na Goriško in Kranjsko, so oglasi v tej knjigi važni. — Vsi naročniki »Sočee«, dopošljalec podatkov in inserenti ga dobe brezplačno.

Podatke v Trstu in oglase vsprejema upravnik »Edinosti«, g. J. Trošt.

Brzojavna poročila.

Veliko poverjenje.

PARIZ 27. (B) Valed predloženih tožeb se je izvršila hišna preiskava v pisarnah zavarovalne družbe »L'Esperance«, čije ravnatelj je pobegnil vzešši seboj 3 milijone frankov.

Štrajk.

MARZELJA 27. (B) Štrajkujoči so sklenili, da ostanejo v štrajku. Skupine štrajkovcev so poskušale preprečiti odhajanje ladij.

Dogodki na Portugalskem.

MADRID 27. (B.) »Heraldu« javljajo iz Lizbone, da bo izkrenanih 6000 angleških (Dalje na četrti strani.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tvarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poroštvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost z jamčeno, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, mo-
derni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Proti
kašlju, grlobolu, hripavosti, kataru, upa-
danju glasu, itd. itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve pastilje.
Čudovit učinek pri pevolh, govornikih, prepovedni-
kih, učiteljih itd.
Dobivajo se v škafličah v Prendinijevi lekarni
v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah
kakor tudi po celi Evropi.
Škafličica stane 60 stotink.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
• T R S T •
TOVARNA:
Via Tessa,
vogal
Via Limitana
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 2
(sledečo poslopje)
in Via Riberge št. 21
Telefon št. 670.
Velik labor. tapetarij, srecal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIKI ZASTAVI IN FRANKO
Predmetni postavijo se na parobrod
ali železnico franko.

zamorščakov, ki naj prisostvujejo reviji, ki se ima privediti kraljici portugalski na čast. Nekateri listi so pozivali za slučaj, da angleški vojaki stopijo na kopno, naj se iste napade.

Smrt veleindustrijskega Kruppa.

ESSEN A/ RUHR 27. (B.) Pred svojo odhodom je imel nemški cesar na kolidvoru nagovor na člene direktorja in zastopnike delavstva v Kruppovih tovarnah, v katerem je izjavil, da je smatral on za svojo dolžnost priti, da udovi in hčeram svojega prijatelja stopi na stran in da počasti spomin moža, ki je postal žrtev svoje nedotakljive integritete. Stori da se je ničvreden prostak čin, ki bi vsakemu nemškemu datrijotu pognal rudečico srama v lice radi sramote, storjene vsemu nemškemu narodu. Ta čin se svojimi posledicami da ni nič drugega nego umorstvo in izvršeno od mož, ki pripadajo nemškemu plemenu, ki pa so nevedni tega imena. Zato pa da bodi v bodoče izključena vsaka skupnost ali vsako razmerje do proizvođačev tega sramotnega čina z vsakim nemškim čast ljubčim delavcem.

Državni zbor.

DUNAJ 27. (B.) Zbornica poslancev. Med došlimi spisi je načrt zakona o odpravi službenih kavej državnih uslužbencev, katera odprava se ima izvršiti v treh letih po tem, ko je ta zakon stopil v veljavo. Dalje je predlog poslanca Ofaerja za začetek polnoletnosti z 21 letom ter za uravnovo nekaterih pravnih razmer mladostnikov.

Dalje je med došlimi spisi interpelacija poslanca Sylvestra radi prepočasnosti posovanja upravnega sodišča ter interpelacija poslanca Ketwina glede lekarniških koncesij.

Zbornica je razpravljala nujni predlog Fidlerjev, tiče se vsprejemanja hranih ulog proti izročenju hranilnih knjižic od strani posojilnice, ustanovljenih na podlagi zakona od 9. aprila 1873.

Listnica uredništva.

Gospod Resnicoljub v Trstu. V uvodu Svoje kritike na kritiko »Divjega love« pravite: »Nočem se spuščati v podrobnosti, kritike, ker se ne čutim popolnoma zmožen...«. Na koncu pa: »Le čevlje sedi naj kopitar! Torej: fiat applicatio! — Svoje svobodni čas pa porabljajte raje v uče nje slovenske slovnice!

Služba vrtnarja.

Z 1. februarjem prihodnjega leta 1903 nastopi je na vrtu deželne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu na Dolenjskem službo vrtnarja. Vrtnar zmožen mora biti zelenjadstva in cvetličarstva, zmožen mora biti tudi slovenskega jezika v pisavi popolnoma. Prednost ima oženjeni vrtnar z majhno družino, katerega soprega bi hotela zelenjavo in cvetlice na trgu v Novem mestu prodajati. Pisča zraža 840 kron na leto ter 10% od odprodane zelenjave ter cvetlic.

Stanovanje, obstojče iz dveh sob in kuhinje je prost, prosta je tudi polna zelenjava.

Istinito delavni ter pošteni prositelji, pošljejo naj svoje, se spričali predvidene lastnoročno pisane prošnje do 15. decembra podpisnemu vodstvu.

Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu dne 15. novembra 1902.

Čevljarski delavec

zmožen vsakovrstnemu delu. Dobiva hrano in stanovanje ter plačo po pogodbi. Natančneje povč uprava našega lista.

Spoštovane slovenske gospodinje
Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

Rozina Rossi-Kenda

je po kratki bolezni danes zjutraj v Gospodu zaspala.

Od žalosti potrta soprog Anton, sinova Anton, Karol in hči Jospina kakor tudi sinahi Viktorija roj. Schwarz in Cesira roj. Giralidi, dajajo v imenu vseh drugih sorodnikov vsem znancem in prijateljem žalostno naznanilo o nenadomestni in trpki izgubi.

Prenos zemskih ostankov drage pokojnice se izvrši naravnost na pokopališče.

V TRSTU, dne 27. novembra 1902.

Prvo pogrebno podjetje Zimola, Corso 41.

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited

pravo stolistno mazilo

je najjače mazilo, ki oblaži bolečine, jih hitro zdravi ter odpravi na človeškem telesu vse prirasle izrastke.

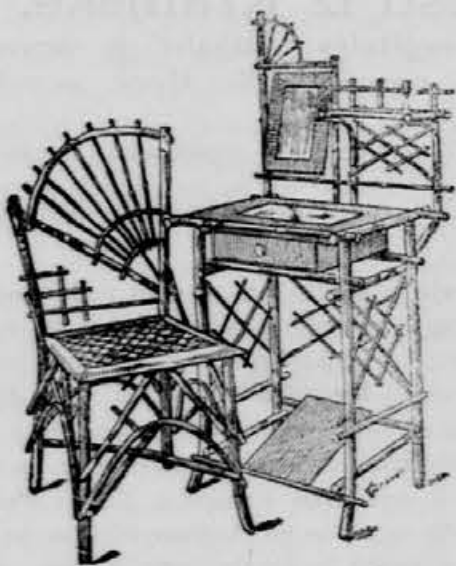
Vdobja se po lekarnah. Po pošti franko 2 lončka 3 K 50 stot.

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited v Pregradi pri Rogatcu
(Rohitsch-Sauerbrunn.)

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na zgornjo, na lončku utisnjeno varn. znamko in tvrdko.

Henrik Preuer

Trst, Via Nuova šte. 18.

Tovarna pohištva
od bambusa, fušpana
in vrbja.

Popolne oprave, najbolj pripravne za
darove kakor: stolice, naslanjači,
etažere, mizice, španske stene za peči
ali proti prepihu itd. itd.

Najzmernejše cene.

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti
po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v

ulico Riborgo št. 25 po domače
k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste
obuvala za moške, ženske in otroke.
Isti popravlja male stvari brezplačno
ter sprejema naročbe vsakovrstno obu-
valo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih
in vseh ženskih boleznih, kakor: ne-
rednosti v perijodi, krvavenje, beli tok,
neredna lega maternice itd., kakor sploh
v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od
9-11 in od 2-4.

Epilepsija.

Kdor trpi na omotici, krču
in drugih nervoznih stra-
steh, naj zahteva o tem
knjižico. Vdobja se brez-
plačno in franko v Schwan-
nen-Apotheke, Frankfurt a. M.

Krasen slovenski

skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole
in posameznike je izšel v moderni in
elegantni obliki v založništvu tvrdke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni vezavi zelo nizka,
samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupei dobe velik rabat in se na
zahtevo dopošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno
darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

Pekarna in trgovina jestvin.

Podpisani ima čast naznaniti slavnemu
slovenskemu občinstvu, da ima svojo pekarno
in s'adčičarno v ulici Giulia št. 22. V isti
se prodaja najrazličnejših vrst kruha in slad-
nič. Posebno pa priporoča biskote na korist
družbi sv. Cirila in Metoda (zaboj se 100
komadi 3 K 60 st. Ako se vrne zaboj, vrne
isti 60 stot. stranki).

Slovenci naj zahtevajo povsod le te biskote!

Dalje javljam, da sem odprl pri sv.
Ivanu, nasproti novega »Narodnega doma«,
prodajalnice jestvin, preskrbljeno z vsem, kar
spada v to vrsto trgovine. Blago je najbolj-
ših vrst in po zmernih cenah. Ta trgovina
nosi samo — slovenski napis. Torej svoji k
svojim!

Z vsem spoštovanjem

Svetko Hanibal Škerl,
trgovec.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/4 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
kovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse
v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošna
20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih
brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Livo, Tropav,
Reko kakor v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Građev-
šibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Line, Olomouc,
Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.
Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
provizija po jako umestnih pogojih.
Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati da-
re brni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb.

Pekarna in slasčičarna Antona Peternel

v ulici Solitario št. 25.

Podpisani priporoča svojo pekarno in
slasčičarno, v kateri se dobiva trikrat na
dan svež kruh in slasčice vsake vrste. Pro-
daja tudi: vsakovrstne moke iz egrskih mli-
nov po najnižjih cenah, in pristni najfinerji
refušk v steklenicah.

Sprejema se tudi domač kruh v pečivo.

Udani

A. Peternel.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud šolo.
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za
gospode, gospe in otroke.

Poštne naročbe se izvrše takoj. Pošiljkatve so pošt-
nine proste.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter se
izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po kon-
kurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsum-
nega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in
c. kr. generalnih skladišč: nadalje stražnikov c. kr.
javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr.
priv. avstr. Lloyd.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje
proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju
proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.:

	gld.	1.000.000—
Glavnica društva	13.326.346-98	
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	1.632.248-22	
Premijna rezerva zavarovanja blaga	49.465-07	
Rezerva na razpolaganje	500.000—	
Reserva zavarovanja proti premi- njam u kurzov, bilanca (A)	333.822-42	
Reserva zavarovanja proti premi- njam u kurzov, bilanca (B)	243.331-8	
Reserva specialnih dobičkov za- varovanja na življenje	500.000—	
Obična rezerva dobičkov	1.187.164-86	

Urad ravateljstva:

Via Valdi rivo št. 2, (v lastni hiši).